

2. Головка С. Развитие нормативно-правового обеспечения интеграции системы высшего образования Украины в европейское образовательное пространство / С. Головка // Institutul de Științele Educației: Istorie, Performanțe, Personalități: Materialele Conferinței Științifice Internaționale consacrate aniversării a 75 de ani de activitate, 20-21 octombrie 2016, Chișinău / coord. șt.: Lilia Pogolșa, [etal.]; com. șt.: Aglaida Bolboceanu [etal.]. – Chișinău: Institutul de Științele Educației (Tipogr. «Impressum»), 2016. – P. 266-268.

3. Пожуєв В.І. Формування інформаційного суспільства в умовах глобалізації / В.І. Пожуєв // Гуманітарний вісник ЗДА. – 2012. – Вип. 36. – С. 4-11.

4. Сущенко В.М. Сучасні проблеми реформування юридичної освіти і науки в Україні / В.М. Сущенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/politics/2007/69-56-33.pdf>.

УДК 340.12:159.922 (043.2)

Стрєбкова Г.М., Фролов І.М., студенти,
факультет економіки та бізнес-адміністрування,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: **Макеєва О.М.**, к.ю.н.

ПРАВОСВІДОМІСТЬ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ

На сучасному етапі розвитку суспільства право виступає одним із провідних регуляторів суспільних відносин, забезпечуючи повноцінне існування усіх інститутів держави (президентства, Верховної Ради, виконавчих органів) в межах встановленої системи дозволів і заборон. Потреба у всебічному дослідженні правосвідомості актуалізується у контексті необхідності розбудови демократичної правової держави, розвитку і вдосконалення вітчизняної юридичної науки. Це одна із базових категорій права, що входить до пласту правової культури суспільства, механізму дії права, правової системи загалом. Саме тому від формування її поняття залежить не тільки правильність подальших наукових розробок, але й стан правового розвитку суспільства.

Соціальному феномену правосвідомості присвячено чимало робіт і публікацій широкого кола науковців, зокрема таких як В. Водніка, О. Гавриленка, С. Гусарєва, О. Дзьобань, Н. Діомідової, В. Нерсєсянца, Г. Клімової, В. Лазарева, А. Ільїна, Л. Луць, Л. Петражицького, І. Ситара, С. Сливки, В. Хропанюка, М. Цимбалюка, О. Данильїана, Ю. Дмитрієнко, О. Деменко, Д. Єрмоленко, Ю. Калиновського, М. Кельмана, В. Коновалова, С. Кравченко, Л. Кушинської, П. Рабиновича, В. Тимошенко, І. Тімуш, М. Цимбалюк, О. Цуркан, А. Штанько та багатьох інших. Разом із тим, кожна соціополітична ситуація в державі

потребує застосування новітніх підходів до дослідження данного правового явища.

Метою наукового дослідження є розкриття поняття правосвідомості та з'ясування її ролі в умовах сьогодення.

Вважаємо за доцільне розгляд поняття правосвідомості розпочати з огляду термінології, наведеної в енциклопедичній літературі, який подано нижче. Правосвідомість – форма суспільної свідомості, яка відображає ставлення суб'єктів правовідносин до чинного права та похідних від нього правових явищ [1, с. 49]. Правосвідомість – сукупність поглядів, ідей, які відображають ставлення окремих людей, соціальних груп до права, законності, правосуддя, їхнє уявлення про те, що є правомірним чи неправомірним [2, с. 220]. Як бачимо, навіть енциклопедична література не висвітлює загальноприйнятого поняття цього явища, тому і серед науковців існують різні концепції з цього приводу.

Значний внесок у розвиток теорії правосвідомості зробив І. О. Ільїн, у розумінні якого передумова нормального, здорового права закладена в самій людині, в її правосвідомості. За І.О. Ільїним, існує три правила правосвідомості, які передбачають: 1) дотримувати добровільно чинні закони і боротися лояльно за нові, кращі; 2) звільнити себе внутрішньо за допомогою добровільного самозобов'язання і шукати свободи тільки через закон і під законом; 3) навчатися мистецтву виймати із закону його правильну і справедливу сутність за допомогою правової совісті, творчого прочитання закону. З кожного закону треба навчатися брати те, що в ньому є правильним і справедливим, щоб дух закону володів буквою, а не навпаки [3, с. 126].

Професор П. Рабинович (сучасний період) стверджує, що правосвідомість – це система понять, поглядів, уявлень і почуттів з приводу чинного або бажаного юридичного права, а також діяльності, пов'язаної з правом. На його думку, це свідомість осіб, які входять до складу відповідних органів держави, тобто погляди, уявлення цих людей щодо цілей, змісту і форми правил поведінки, встановлених державою. Продовжуючи цю тематику, науковець зазначає, що правосвідомість притаманна не тільки «авторам» юридичних норм, а й усім людям, які так чи інакше стикаються або можуть «контактувати» з об'єктивним юридичним правом [4, с. 79-80].

Як бачимо, науковці не виробили єдиного спільного означення правосвідомості, в одних містяться положення щодо ставлення її носіїв до чинного і бажаного права, інші доповнюють ці положення минулим правом. З погляду пересічної людини, для якої важливість права полягає в забезпеченні, задоволенні певних благ та інтересів у конкретний момент часу чи в кращому випадку можливості реалізації таких благ у майбутньому, позиція щодо минулого права втрачає свій зміст, хоча навіть у цьому випадку не варто залишати поза увагою оцінні судження

чинних правових норм чи правової дійсності, що прийшла на зміну попередній. Вже для категорії професій, які пов'язані з юридичною науковою чи практичною діяльністю, аналіз минулого права вкрай необхідний, без нього неможливо порівнювати стан розвитку правового забезпечення суспільства.

Література:

1. Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: Укр. енцикл. – Т. 5. – 2003. – С. 736.
2. Юридичні терміни: тлумачний словник / В.Г. Гончаренко, П.П. Андрушко, Т.П. Базова та ін.; за ред. В. Г. Гончаренка. – 2-ге вид., стереотипне. – К.: Либідь, 2004. – 320 с.
3. Ильин И.А. О сущности правосознания / И.А. Ильин. – М. : Рапортъ, 1993. – 225 с.
4. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посіб./ П.М. Рабінович. – Х.: Консул, 2005. – 160 с.

УДК 340.2 (043.2)

Трухан І.М., магістр,
Навчально-науковий інститут неперервної освіти,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Калюжний Р.А., д.ю.н., професор

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОЇ ТЕХНІКИ В УКРАЇНІ

Синтезуючи наукові дослідження у сфері юридичної техніки та систематизуючи поняття, в яких акумульовано загальні й часткові тенденції її виникнення, становлення і розвитку, слід зазначити, що юридична техніка охоплює галузь знань про правила ведення юридичної роботи та створення в її процесі різних юридичних документів, письмового окреслення змісту нормативно-правових актів, оформлення юридичних документів, вираження правового аналізу юридичних прав і обов'язків тощо [1, с. 84].

Відрив від теорії права та набуття теорією юридичної техніки повноцінного наукового статусу доводить її значимість у суспільному житті та зумовлює потребу у новому осмисленні даного виду юридичної діяльності. Адже нині у юридичній техніці повною мірою відображено взаємодію теорії та практики, фундаментальних і прикладних знань. І тому питання про розвиток юридичної техніки повинне розглядатися одночасно і як наукова розробка, в основі якої лежить процес формування системи наукових знань про інститут юридичної техніки, і як практичний розвиток, який полягає у вивченні юридичної техніки в контексті